

Kennismarkt Omgevingsweb, 13-11-2018

Dagvoorzitter Friso de Zeeuw kijkt terug op een succesvolle en prima georganiseerde dag.

Maak een planning en stel prioriteiten

Deze Kennismarkt maakte nog eens extra duidelijk welke enorme berg nieuwe wet- en regelgeving op ons afkomt. Het versterkt mijn boodschap: ‘maak - als gemeente - een planning en stel prioriteiten’.

De ijkdata zijn: nu, 1 januari 2021 en 1 januari 2029. Die laatste datum markeert het eind van het overgangsregime. De wet kent heel wat regeltechnische ‘verplichte figuren’, die moet je natuurlijk sowieso in je planning opnemen. Het tempo kan je grotendeels zelf bepalen.

Het op korte termijn maken van een (nieuwe) omgevingsvisie heeft nu alleen maar zin als daar inhoudelijke maatschappelijke of politiek-bestuurlijke aanleiding voor bestaat. En een omgevingsvisie met een tijdshorizon richting 2050 vol vrome doelstelling heeft geen enkele meerwaarde. Het blijft dan een praatje voor de zondagmiddag. Zonde van de verspilde energie en belastinggeld. Een omgevingsvisie moet tot en met de politieke en maatschappelijke pijngrens gaan; dan pas wordt het een bruikbare onderlegger voor het omgevingsplan.

Als tweede voorbeeld noem ik het nieuwe regime voor milieu en veiligheid op bedrijfsterreinen. Ik leerde op de Kennismarkt dat de bekende VNG-publicatie ‘Bedrijven en milieuzonering’ met de vertrouwde hinder-categorieën gaat verdwijnen. Daarvoor in de plaats komt een andere systematiek. ‘Staalkaarten’ geven daar inzicht in. Op het eerste oog, niet ‘eenvoudiger’, maar ik denk wel ‘beter’, omdat het effectief gebruik van bedrijventerreinen faciliteert. Of het ook functiemenging - een prominent doelstelling bij binnenstedelijke transformaties vergemakkelijkt is voor mij nog een open vraag.

Dat brengt mij op mijn volgende tip. Innoveer als gemeente zelf met behulp van de Crisis-herstelwet. Maar alleen als daar vanuit een actuele opgave aanleiding toe bestaat. Dat kan bijvoorbeeld als de wenselijkheid zich voordoet om bedrijventerreinen opnieuw in te delen, omdat er veel onbenutte milieuruimte is. Vooral het ‘bestemmingplan met verruimde reikwijdte’ als voorloper op het omgevingsplan, leent zich daarvoor. En hoe meer we vooraf

echte praktijkervaring opdoen met de Omgevingswet, des te beter beslagen komen we op het ijs.

Aan de andere kant: koester wat nu goed loopt en waar zich geen knelpunten voordoen; zet daar de aanpassing aan de Omgevingswet bewust achteraan, richting 2029. Voorkom chaos en dat de dienstverlening aan burgers, bedrijven en maatschappelijke instelling in het gedrang komt. Hou de kosten in de hand en organiseer de technische voorbereiding van de wet in regionaal verband, alleen al om efficiency-redenen.

In dit stukje concentreerde ik mij op de regeltechnische kant van de Omgevingswet. Daarnaast hebben we natuurlijk een cultuur- en mentaliteitskant, die gaat over houding, gedrag en (persoonlijke) competenties, van zowel het algemeen en dagelijks bestuur als van het ambtelijk apparaat. Die staat niet compleet los van de regeltechnische invalshoek, integendeel. Wel heeft de cultuur- en mentaliteitskant een bijna ongelimiteerde vrijheidsgraad als het gaat om richting, methode en tempo. Maak ook daarin bewuste, weloverwogen keuzes en snij de olifant die Omgevingswet heet in plakjes.

Friso de Zeeuw gaf ook de inhoudelijke aftrap op de Kennismarkt Omgevingsweb. Hier enkele fragmenten uit zijn betoog.

"Ruimte voor initiatieven biedt ook ruimte voor klootzakken"

Na de opening van directeur Monique Boer is het aan dagvoorzitter Friso de Zeeuw om op de Omgevingswet in te gaan. Hij doet dit door het geven van enkele prikkelende tips, die de bezoekers van de Kennismarkt mee kunnen nemen in hun werk.

De titel van zijn opening luidt: selectief winkelen mag. Maar, zo blijkt uit zijn introductie, eigenlijk móet je wel selectief zijn: “De Omgevingswet, de algemene maatregelen van bestuur, de ministeriële regelingen... Bijna dagelijks komt er nieuwe info bij. Het is uiterst omvangrijk.” Alle kennis opdoen, kan haast niet. De Omgevingswet geeft veel vrijheid om te variëren en keuzes te maken, wat Friso een pluspunt en een paradox noemt. Ook in het juridisch kader is er vrijheid. De Omgevingsvisie wordt in de Omgevingswet dan wel een verplicht nummer, “maar om er nu al een te maken; daar moeten wel goede redenen voor zijn. Als er bijvoorbeeld al een goede structuurvisie staat, dan lijkt het me niet opportuun om nu quasi noodgedwongen aan een omgevingsvisie te beginnen. Dat kan ook later.” Stel prioriteiten, is de conclusie. En de omgevingsvisie hoeft geen prioriteit te zijn. Friso’s eerste tip: **‘Benut de vrijheid van de Omgevingswet’**.

‘Wees zuinig met regelgeving’ is de tweede. “Eenvoudig beter is het motto van de Omgevingswet, maar ze geeft wel heel veel extra reguleringsmogelijkheden.” Friso noemt hierbij specifiek het programma: “Blijf kritisch over de aanstormende aanmoedigingen om het

programma te gebruiken.” Maar: **benut wel het bestemmingsplan verruimde reikwijdte.** “De beste manier om je voor te bereiden op de Omgevingswet is, naar mijn idee, om het in de praktijk te beoefenen.”

Met het accent op de gemeenten, heeft Friso nog drie laatste adviezen, voornamelijk gericht op de voorbereiding van de wet.

- **Pak de voorbereiding van Omgevingswet (ook) regionaal aan:** “De technische voorbereiding, die is zo omvangrijk en ingrijpend. Naar mijn idee verdient het echt de aanbeveling om dat op regionale schaal aan te pakken.”
- Een basisbegrip in de Omgevingswet is vertrouwen. Maar, zo prijkt er met grote letters achter De Zeeuw: ‘**Vertrouwen is vaak geen hanteerbaar begrip**’. Op het moment dat je meer ruimte geeft voor vertrouwen in de leefomgeving, dan moet je er wel op bedacht zijn dat er mensen zijn die dat vertrouwen schenden. “Meer ruimte geven voor initiatieven, is ook meer ruimte voor klootzakken.” Maar wil je dat tegenhouden, dan heb je daar ook de mensen voor nodig. Laten we daar nou juist een tekort aan hebben. Dat komt volgens Friso niet genoeg terug in de literatuur en gedachtewisselingen over de Omgevingswet en moet nu nadrukkelijker geagendeerd worden.
- **Wees alert op promotie van de ambtenaar 3.0.** Waar Menno Spaan later op de dag ook meer over zal vertellen, laat Friso zich niet zo positief over uit. De ambtenaar 3.0 zou een inhoudsloze procesboer zijn.